

Bezoekadres:
Rijnstraat 8
Den Haag

Postadres:
Postbus 30947
2500 GX Den Haag

Tel: 070 - 3393034
Fax: 070 - 3391342

Aan
De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Postbus 30945
2500 GX Den Haag

TCB S11(1998)

Den Haag, 17 juni 1998

Betreft: Oprichting Stichting Kennistransfer en -ontwikkeling Bodem

Mevrouw de Minister,

in uw brief met kenmerk DBO/ 98020057 van 10 maart 1998 vroeg u de Technische commissie bodembescherming te adviseren over het rapport "Stichting Kennistransfer Bodem; Missie, doelen, organisatie & investeringsplan". Het rapport geeft de mogelijke opzet weer van de op te richten Stichting Kennistransfer en -ontwikkeling Bodem (hierna: SKB). Besluitvorming over de oprichting zal mede op grond van dit rapport plaatsvinden.

De commissie acht de oprichting van SKB van groot belang voor het uitvoeren van de vernieuwing van het beleid inzake bodemsanering en voor het tot stand brengen van een actief bodembeheer. Vereist wordt immers dat de problemen, die optreden bij het daadwerkelijk uitvoeren van bodembeheer en -sanering richting geven aan het onderzoek en dat de uitvoerenden goed op de hoogte raken van de kennis, die daarvoor ontwikkeld is c.q. moet worden. Uit het bovengenoemde rapport valt op te maken dat er een groot draagvlak is voor het oprichten van SKB, die moet functioneren als een belangrijk knooppunt in een bestaand netwerk.

Het lijkt ons terecht dat bij die oprichting wordt uitgegaan van een organisatie, die reageert op vragen uit de samenleving. Lering dient te worden getrokken uit de ervaring opgedaan met het Programma Geïntegreerd bodemOnderzoek (hierna: PGBO) en het Nederlands onderzoeksprogramma Biotechnologische In-Situ sanering (hierna: NOBIS). Daarbij bleek dat een netwerkstructuur, waarin de gebruikers van de te verzamelen kennis actief bij het opstellen van onderzoeksprogramma's betrokken zijn, bevorderlijk is voor het verspreiden van die kennis.

Bij PGBO en NOBIS ging het in eerste instantie op het verspreiden van kennis in vakkringen, SKB zal zich echter ook moeten richten op de daadwerkelijke toepassing van die kennis. Alleen als dit in voldoende mate gebeurt kan van een succes worden gesproken.

De commissie meent dat aan SKB een wetenschappelijke adviesraad verboden zou moeten worden om de consistentie van het onderzoek te bewaken dat onder auspiciën van SKB zal worden uitgevoerd, en om de verbinding met fundamenteel onderzoek tot stand te brengen.

De commissie beschouwt de voorstellen die in het rapport “Stichting, Kennistransfer Bodem; Missie, doelen, organisatie & investeringsplan” zijn gedaan omtrent de missie, de werkwijze, positionering in het kennisveld en de inhoudelijke aandachtsgebieden voor de komende tien jaar als nuttige aanzetten. Voor de verdere uitwerking zijn een aantal aanbevelingen opgenomen in bijlage dezes.

Het lijkt raadzaam om SKB op korte termijn op te richten zodat voorkomen wordt dat der bestaande infrastructuur, die u bij NOBIS en PGBO aanwezig is, verloren gaat. Daarbij moet de mogelijkheid worden opgehouden om SKB stapsgewijze uit te breiden tot een binnen de te verwachten ontwikkelingen optimaal functionerende organisatie.

Met de meeste hoogachting,
de voorzitter van de
Technische commissie bodembescherming,

Ir. W.C. Reij.

OPRICHTING STICHTING KENNISTRANSFER EN -ONTWIKKELING BODEM

BEVINDINGEN VAN DE TECHNISCHE COMMISSIE BODEMBESCHERMING

Bijlage bij brief TCB S11(1998)

INLEIDING

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft de Technische commissie bodembescherming bij brief (kenmerk DBO/ 98020057, dd. 10 maart 1998) om advies gevraagd over de oprichting van de Stichting Kennistransfer en -ontwikkeling Bodem (verder te noemen: SKB). Hiertoe heeft de Minister het rapport "Stichting Kennistransfer en -ontwikkeling Bodem: missie, doelen, organisatie en investeringsplan" (verder te noemen: het rapport) voorgelegd. Dit mede naar aanleiding van de door de commissie geuite wens in haar advies over het rapport "Gerede grond voor groei" om te zijner tijd te willen ingaan op problemen rond kennisoverdracht, opleidingen en communicatie (TCB S35(1997)).

De Minister heeft een aantal specifieke punten voor advies aan de commissie voorgelegd. Dit betreft:

- de breedte van de missie van SKB;
- de inhoudelijke aandachtsvelden van SKB
- de verhouding tussen vraaggestuurde onderzoek, waar SKB zich op richt, en fundamenteel onderzoek;
- de verhouding tussen SKB en bestaande elementen van de kennisinfrastructuur;
- de positie van SKB als netwerkorganisatie;
- de stapsgewijze taakinfilling van SKB;
- aandachtspunten voor SKB in het eerste jaar.

De commissie kan gezien haar taakstelling de Minister voornamelijk inhoudelijk van advies dienen over SKB. Over aspecten van organisatorische, procesmatige danwel financiële aard heeft de commissie zich terughoudend opgesteld. Eerst wordt een korte beschrijving van SKB gegeven en een algemeen oordeel van de commissie. Vervolgens zal de commissie ingaan op de aandachtspunten van de Minister. Tot slot zullen de overige bevindingen van de commissie worden verwoord.

SKB IN HET KORT

Het is de bedoeling dat SKB kennisontwikkeling en kennisoverdracht gaat stimuleren om op een kosteneffectieve wijze tot een maatschappelijk gewenste afstemming van functioneel bodemgebruik en bodemkwaliteit te komen. De kennisontwikkeling wordt aangestuurd door de vraag uit de maatschappij.

De inhoudelijke aandachtsvelden voor de eerstkomende vijf jaar zijn:

- procesinnovatie stedelijk gebied;
- inrichting landelijk gebied;
- procesinnovatie bodem/ watersystemen;
- in situ technologie;
- verontreinigd grondwater.

De organisatie heeft overheidsmiddelen voor het uitvoeren van projecten en vraagt daarnaast van deelnemers een bijdrage aan de kosten van de activiteiten. SKB kent drie soorten activiteiten:

- projectactiviteiten, te weten technologie ontwikkelingsprojecten en procesinnovatieprojecten;
- platformactiviteiten, waarin de onderzoeksvraag en het onderzoeksaanbod op elkaar worden afgestemd;
- kennisoverdrachtsactiviteiten, waarmee verspreiding van de opgedane kennis wordt beoogd (in de projecten en platformactiviteiten, maar ook door workshops, congressen, opleidingen, telefoon, internet etc.).

ALGEMEEN

Er is in Nederland behoefte aan een kennisinfrastructuur op het gebied van onderzoek¹ naar bodemvraagstukken. Het bodembeleid is relatief jong en daaraan gerelateerd onderzoek is nog steeds noodzakelijk. Nieuwe ontwikkelingen, zoals de herziening van het bodemsaneringsbeleid, roepen nieuwe technisch-wetenschappelijke vragen op. Met de decentralisering van het bodemsaneringsbeleid is de rol van de andere overheden aanzienlijk toegenomen. Mede daardoor is het vraagstuk van de relatie tussen bodemkwaliteit en (mogelijk) bodemgebruik voor zeer veel actoren² in de maatschappij relevant. Door deze ontwikkelingen zijn de vraag naar "op maat gesneden kennis" en de noodzaak om bij te scholen toegenomen. Kennistransfer is hiervoor noodzakelijk.

Tot nu toe hebben Nederlands Onderzoeksprogramma Biotechnologische In-situ Sanering (NOBIS), het SpeerpuntProgramma BodemOnderzoek (SPBO) en het Programma Geïntegreerd BodemOnderzoek (PGBO) in de behoefte aan kennisinfrastructuur voorzien; dit zijn echter aflopende of reeds afgelopen programma's. Het ligt voor de hand de kennisinfrastructuur die tot nu toe is opgebouwd te verankeren

¹ In het rapport "Stichting Kennistransfer en -ontwikkeling Bodem: missie, doelen, organisatie en investeringsplan" wordt gesproken van technologie-ontwikkeling en procesinnovatie. Kortheidshalve worden beide activiteiten in deze bijlage samengevat met "onderzoek".

² In deze bijlage zijn "actoren" alle partijen die mogelijkerwijs kunnen deelnemen aan, danwel gebruik kunnen maken van SKB.

in een nieuwe organisatie. De commissie heeft met belangstelling kennis genomen van het rapport "Stichting Kennistransfer en -ontwikkeling Bodem: missie, doelen, organisatie en investeringsplan". Zij beschouwt de voorstellen die in het rapport zijn gedaan omtrent de missie, de werkwijze, positionering in het kennisveld en de inhoudelijke aandachtsgebieden voor de komende tien jaar als nuttige aanzetten.

AANDACHTSPUNTEN

Breedte van de missie van SKB

De missie van SKB is als volgt omschreven:

"SKB heeft als missie zorg te dragen voor de kennisontwikkeling en kennistransfer die actoren nodig hebben om op een kosteneffectieve wijze een maatschappelijk gewenste afstemming van functioneel bodemgebruik en bodemkwaliteit te kunnen realiseren".

Het belangrijkste motief om te komen tot de instelling van SKB is het probleem van de bodemverontreiniging. Uit het rapport blijkt dat de rol voor SKB vooral is gelegen in het ontwikkelen en overdragen van kennis op de terreinen van de bodemsanering en actief bodembeheer³. Volgens de adviesaanvraag is de missie van SKB zo geformuleerd dat deze in principe betrekking kan hebben op bodemsanering, bodembescherming en actief bodembeheer. Daarnaast wordt bij de uitleg van de missie in het rapport opgemerkt dat thans onder "bodemkwaliteit" vooral de verontreinigingsgraad wordt bedoeld, maar dat op termijn bodemkwaliteit ook met biologische parameters of in termen van "geschiktheid voor gebruik" kan worden omschreven.

In dit licht gezien is de missie van SKB zeer breed gesteld, omdat daar dan in principe alle kennis over geschiktheid van de bodem in relatie tot gebruik (denk aan bodemvruchtbaarheid, bodemstructuur etc.) onder zou kunnen vallen. De commissie heeft geen principiële bezwaren tegen zo'n brede doelstelling, mede gezien de relatief lange looptijd van SKB: 5 tot 10 jaar. Wel vindt de commissie dat hiermee de suggestie wordt gewekt dat in principe alle bodemgerelateerde onderzoeksvragen die zich voordoen of zullen gaan voordoen, door SKB bemiddeld en gefinancierd kunnen gaan worden. De commissie heeft de indruk dat dit niet het geval zal zijn, en gezien de beoogde omvang en organisatie van SKB ook niet in de rede ligt. Deze suggestie kan nadelige invloed hebben op het verkrijgen van subsidie voor onderzoek naar bodemvraagstukken vanuit andere bronnen. Het is daarom gewenst er snel een duidelijke, regelmatig bijgestelde, programma-omschrijving voor het onderzoek

³ Volgens de commissie kan een bodemsanering onderdeel zijn van actief bodembeheer. Met bodemsanering als zodanig wordt bedoeld de aanpak van bodemverontreiniging op een bepaalde locatie.

door SKB wordt opgesteld, om te voorkomen dat elk willekeurig bodemonderzoek voor financiering in aanmerking komt.

Organisatievorm

De commissie herkent in de beschrijving van SKB elementen van NOBIS en het PGBO. De werkwijze van NOBIS lijkt een belangrijke reden te zijn om voor SKB dezelfde organisatievorm te kiezen. De organisatievorm zou kunnen worden omschreven als zijnde vraaggestuurd en gebaseerd op co-financiering. Van de deelnemende partijen, zowel van vraagzijde als aanbodkant, wordt een financiële bijdrage verlangd. Een vraaggestuurde organisatie zoals NOBIS blijkt in praktijk goed te werken omdat:

- de toepassing van het onderzoek min of meer gegarandeerd is;
- er betrokkenheid is gegarandeerd van zowel de vraaghebbers als de kennisaanbieders, omdat deze partijen mee-investeren in het onderzoek;
- er kennisoverdracht plaatsvindt binnen de consortia.

Dit lijkt een zeer efficiënte manier om overheidsmiddelen in te zetten op een terrein waarop zoveel complexe onderzoeksvragen liggen. In het rapport wordt echter weinig aandacht besteed aan het feit dat het onderzoeksterrein en daarmee ook de actoren anders zijn dan het geval is bij NOBIS. Het aantal potentiële actoren vanuit de missie van SKB wordt immers aanzienlijk uitgebreid ten opzichte van NOBIS. De commissie vindt dit een goede ontwikkeling. Zij ondersteunt de bevinding van het rapport dat actieve deelname aan SKB in consortia bijdraagt aan kennistransfer. De commissie vindt echter dat er beter moet worden gekeken naar de vraag of co-financiering en basiscontributie belemmerend werkt voor actoren om deel te nemen aan onderzoeksprojecten in het kader van SKB. Het is voorstelbaar dat, gezien de breedte van het werkveld van SKB, zich kennisvragen aandienen waarbij zowel de vraaghebber als de kennisaanbieder over weinig eigen middelen beschikken. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld combinaties van gemeenten, het midden- en kleinbedrijf, milieugroeperingen, bewonersgroepen, projectbureaus voor ontwikkelingen in het landelijke gebied en kleine onderzoeks- en adviesbureaus.

De commissie vindt dat gebrek aan middelen geen argument mag zijn om "armlastige" consortia uit te sluiten van deelname aan het onderzoeksprogramma. De commissie beveelt aan om na te gaan in welke mate actoren om financiële redenen worden verhinderd deel te nemen aan kennisontwikkeling in SKB-verband en te bezien of voor "armlastige" consortia speciale regelingen kunnen worden getroffen. Ook zou ervoor moeten worden gewaakt dat in bestaande concurrentieverhoudingen wordt ingegrepen.

De commissie is het niet eens met de in het rapport geuite veronderstelling dat gemeenten, het midden- en klein bedrijf, kleinere adviesbureaus en aannemers "slechts

incidenteel" met bodembeheer en bodemsanering in aanmerking zullen komen en meer gebaat zijn met information on demand. Het is heel goed mogelijk dat (samenwerkingsverbanden van) deze actoren relevante kennisvragen en kennisaanbod hebben ten aanzien van de relatie tussen bodemkwaliteit en bodemgebruik.

De opzet van SKB houdt in dat actoren (vraaghebbers en kennisaanbieders) investeren in toegepast onderzoek, omdat zij verwachten voordeel te kunnen doen met de onderzoeksresultaten. Dit kan tot problemen leiden met betrekking tot de openbaarheid van onderzoeksgegevens. Gezien de doelstellingen van SKB en het feit het onderzoek voor het grootste deel met openbare middelen wordt gefinancierd, vindt de commissie dat de onderzoeksresultaten altijd openbaar dienen te zijn.

In het algemeen zou de commissie meer aandacht willen voor het feit dat SKB een andere en veel uitgebreidere doelstelling heeft dan NOBIS en voor de consequenties dit kan en moet hebben voor de opzet van SKB.

Inhoudelijke aandachtsvelden SKB

De inhoudelijke doelen waarop SKB zich in de eerste periode richt, zijn:

- procesinnovatie stedelijk gebied;
- inrichting landelijk gebied;
- procesinnovatie bodem/ watersystemen;
- in situ technologie;
- verontreinigd grondwater.

De commissie herkent deze aandachtsvelden en ondersteunt deze keuze. De commissie vraagt zich echter af of grondwaterverontreiniging als afzonderlijk aandachtsgebied moet worden beschouwd. Het valt te overwegen om onderzoek naar grondwaterverontreiniging in het stedelijk gebied onder te brengen in het aandachtsgebied procesinnovatie stedelijk gebied. De grootschalige grondwaterverontreiniging zou dan ondergebracht kunnen worden in het aandachtsgebied dat betrekking heeft op omvangrijke bodemverontreiniging in het landelijk gebied. Hierdoor wordt voorkomen dat de kennisontwikkeling over grondwaterverontreiniging in het stedelijk gebied in tijd achterblijft bij de overige op het stedelijk gebied toegesneden projecten. Bovendien sluit deze benadering beter aan bij het onderscheid dat in de vierde Nota waterhuishouding gemaakt is tussen beheer van stedelijke watersystemen en beheer van grootschaliger regionale watersystemen. In de vierde Nota is aangegeven dat dit onderscheid bij de organisatie van beheer voor de hand ligt vanwege de verschillen in functies en relaties met menselijk handelen voor stedelijke en regionale watersystemen.

In de lijst van onderzoeksonderwerpen die is gebaseerd op NOBIS en PGBO (bijlage 6 van het rapport) mist de commissie aandacht voor de beoordeling van humaan-toxicologische risico's in relatie tot bodemverontreiniging.

Het is de commissie niet duidelijk hoe de aandachtsvelden zich tot elkaar gaan verhouden. Uit het rapport blijkt dat per aandachtsveld regelmatig projecten kunnen worden ingediend. Het is de commissie niet duidelijk of vaste bedragen zijn gereserveerd voor ieder aandachtsveld of dat de honorering van projecten gaat afhangen van de ingediende hoeveelheid projecten per aandachtsveld. De commissie is, binnen grenzen, voorstander van de eerste optie, omdat daarmee de breedheid van het programma gediend wordt. De in het rapport voorgestelde wetenschappelijke adviesraad zou hierin een sturende rol kunnen hebben.

De commissie heeft begrepen dat SKB de activiteiten van NOBIS zal gaan overnemen. Hierdoor bestaat het risico dat in de eerste fase van SKB de in situ technologie domineert binnen SKB. Dergelijke onevenwichtigheden zouden snel moeten worden rechtgezet, in overeenstemming met de doelstelling van SKB die immers breder is dan NOBIS. Dit moet naar oordeel van de commissie van het begin af aan duidelijk zijn in de projecten.

Uit de aandachtsvelden blijkt dat SKB vooralsnog sterk gaat worden aangestuurd vanuit de problematiek van de bodemverontreiniging. Bodemsanering en bodembeheer zijn hierbij voor de hand liggende thema's. De commissie verwacht dat ook elementen van bodembescherming als thema worden genoemd voor SKB, maar zou daar wel graag een nadere invulling van willen zien. Hier wordt de discrepantie tussen de brede missie van SKB en de voorgenomen invulling voor de komende vijf jaar gevoeld en de argumentatie gemist.

Daarnaast meent de commissie dat er aandacht moet zijn voor het verschil tussen kennisontwikkeling en kennistransfer. De aandachtsvelden voor kennisontwikkeling kunnen andere zijn dan die voor kennistransfer, waarbij transfer in principe "achter loopt" op ontwikkeling. Transfer heeft immers betrekking op beschikbare kennis, ontwikkeling beoogt nieuwe kennis te genereren.

De genoemde aandachtsvelden sluiten niet uit dat de activiteiten van SKB zich op het terrein van beleidsontwikkeling zullen gaan bevinden. De commissie vindt dat SKB geen beleidsvormende instantie moet zijn, maar wel kan worden ingeschakeld bij de onderbouwing van beleid.

De verhouding tussen vraaggestuurd onderzoek, waar SKB zich op richt, en fundamenteel onderzoek

In het rapport wordt voorgesteld dat de onderzoeksprogrammering van SKB vraaggestuurd zal zijn. Om dit te bereiken worden platformactiviteiten ontwikkeld. Daarmee worden alle activiteiten bedoeld die leiden tot het afstemmen van de vraag en het aanbod. Samengevat zijn volgens het rapport hierbij de volgende activiteiten te onderscheiden:

- Verzamelen van informatie over vraag en aanbod via definitiestudies, thematische onderzoeken, workshops en de projecten zelf. Deze activiteiten moeten inzicht geven in de gewenste aandachtspunten voor het onderzoeksprogramma;
- Informatie-integratie en ijking. De voorgestelde aandachtspunten voor onderzoek worden getoetst vanuit drie invalshoeken, de markt, de wetenschap en het programma zelf;
- Programmavaststelling. Het programma wordt jaarlijks vastgesteld in een "aandeelhoudersvergadering SKB".

Door de vraaggestuurde opzet en co-financieringsstructuur van SKB zullen de onderzoeksprojecten een toegepast karakter hebben. Het onderzoek zal gekoppeld zijn aan een zich in de praktijk voordoende problematiek. Niettemin zullen zich onderzoeksvragen voordoen die algemeen van aard zijn (generiek) en/ of voortkomen uit de behoefte aan meer strategische/ fundamentele⁴ kennis. Uit de ervaring van NOBIS is gebleken dat het moeilijk is dergelijk onderzoek te laten uitvoeren omdat actoren niet willen investeren in onderzoek waarvan de "opbrengst" niet op voorhand duidelijk is. Daarnaast is onderkend dat de mogelijkheden om te sturen in de onderzoeksprogrammering van instituten die strategisch/ fundamenteel onderzoek uitvoeren zeer beperkt zijn.

De commissie ziet dit als een punt van zorg. Daadwerkelijke vooruitgang in kennisontwikkeling is alleen te verwachten als ook de onderliggende fundamentele vragen worden opgelost. Daarnaast kunnen generiek en strategisch/ fundamenteel onderzoek relatief veel bijdragen aan de verbetering van de fundamentele van bodembescherming, een beoogd aandachtspunt van SKB. De commissie ziet veel in de in het rap-

⁴ Definities van generiek, fundamenteel, strategisch en toegepast onderzoek zijn moeilijk te geven, omdat er veel verschillende opvattingen zijn over wat onder deze begrippen verstaan moet worden. In de context van deze bijlage kan onder generiek onderzoek worden verstaan onderzoek met een algemene vraagstelling (d.w.z. niet gekoppeld aan een specifiek (bodemverontreinigings)probleem). Generiek onderzoek kan een fundamenteel, strategisch of toegepast karakter hebben. Fundamenteel onderzoek is gericht op vergaren van basale kennis, zonder dat de toepassing daarvan duidelijk is. Strategisch onderzoek richt zich op kennis die naar verwachting op termijn toegepast kan worden. Toegepast onderzoek vindt plaats in het kader van het oplossen van een maatschappelijk probleem.

port voorgestelde oplossing om een wetenschappelijke adviesraad in te stellen die op basis van de platformactiviteiten vragen van algemene en strategisch/ fundamentele aard formuleert, en deze onder de aandacht brengt van de onderzoekswereld. Van deze adviesraad mag dus zowel een toetsende als een sturende rol in SKB worden verwacht. De commissie denkt dat het reserveren van een gedeelte van de financiële middelen voor dit type onderzoek een goede bijdrage kan zijn ter stimulering. Wel acht zij het van belang dat duidelijk wordt gemaakt dat de beschikbare middelen bij lange na niet voldoende zijn om strategisch/ fundamenteel onderzoek op het gebied van de bodem gaande te houden. Dit dient om te voorkomen dat andere (potentiële) financiers van dit onderzoek vanwege enige aandacht van SKB de geldkraan dichtdraaien.

De verhouding tussen SKB en bestaande elementen van de kennisinfrastructuur

In het rapport wordt gesteld dat SKB zich dient te onthouden van uitvoering, advisering, opleiding, kennisoverdracht en voorlichting wat al door bestaande partijen in de markt wordt gedaan. De commissie sluit zich hier geheel bij aan, maar denkt dat hiervoor wel een nadere invulling nodig is. Het is daarvoor van belang dat er een gedegen analyse wordt gemaakt van de bestaande partijen in de markt die deze activiteiten verzorgen. Alleen zo kunnen leemtes worden opgespoord die door SKB kunnen worden opgevuld.

Ongetwijfeld zal SKB een rol als vraagbaak toebedeeld krijgen. Hierbij zou SKB vooral moeten doorverwijzen naar de juiste instanties. Dit maakt eveneens een grondige inventarisatie van de bestaande kennisinfrastructuur noodzakelijk.

De positie van SKB als netwerkorganisatie

De commissie ziet veel in de organisatie van SKB als netwerkorganisatie. Het participeren in consortia en het deelnemen aan platformactiviteiten zal voor veel actoren de meest efficiënte manier zijn om aan kennis te komen. Deze actoren kunnen als de kerngroep beschouwd worden. Daarnaast zullen vele minder direct betrokken actoren deelnemen aan kennisoverdrachtsactiviteiten van SKB. Uit ervaring is gebleken dat een "koepelorganisatie" zoals bijvoorbeeld destijds SPBO, een aanzuigende werking heeft op actoren, omdat men al snel de indruk heeft dat dat de plaats is waar de actie gaande is. Tegelijkertijd kan dit bij niet direct betrokkenen een afstotende werking hebben, omdat men het gevoel heeft dat er sprake is van een bolwerk waar men alleen onder speciale voorwaarden aan kan deelnemen. In het geval van SKB zal dit dan vooral worden veroorzaakt door de co-financieringsstructuur en de basiscontributie. De commissie meent echter dat SKB moet streven naar deelname van zoveel mogelijk actoren, in welke vorm dan ook. Niet alleen bestaande netwerken moeten in stand blijven, maar vooral moeten ook nieuwe netwerken ontwikkeld

een aangeboord worden, zoals bijvoorbeeld de GGD's in relatie tot volksgezondheidsaspecten van bodemverontreiniging. Argumenten hiervoor zijn:

- efficiënte vorm van kennisoverdracht;
- kennisoverdracht tot in de "haarvaten" van de maatschappij;
- het grote aandeel algemene middelen in de financiering;
- de breedheid van de doelstelling;
- de voordelen van actieve deelname aan SKB.

Stapsgewijze taakinvoering en aandachtspunten eerste jaar

De commissie ziet het niet als haar taak aanbevelingen te doen ten aanzien van de stapsgewijze invulling van SKB en de prioritering voor het eerste jaar. De commissie ziet dit vooral als een organisatorisch probleem.

OVERIGE BEVINDINGEN

Het gewenste kennisniveau

De commissie mist een formulering van het kennisniveau bij betrokken actoren dat door SKB gerealiseerd zal moeten worden. Bij de oprichting van SKB zal hier nadere uitwerking aan moeten worden gegeven. SKB zal bijvoorbeeld door het realiseren van een hoger kennisniveau bij actoren de uitwerking van de beleidsvernieuwing bodemsanering mogelijk moeten maken. Dit vraagt om inzicht in de toepassing van informatie bij besluitvorming. De gewenste kenniselementen kunnen als volgt worden samengevat:

- het omgaan met onzekerheden;
- het stellen van prioriteiten in meetactiviteiten en onderzoeksvragen;
- het interpreteren van onderzoeksresultaten;
- het zelfstandig inbouwen van beslismomenten;
- het interpreteren van monitoringsresultaten;
- het communiceren met betrokken partijen.

De commissie heeft de ervaring dat het opleidingsniveau van betrokkenen bij de uitvoering van het bodemsaneringsbeleid soms te wensen overlaat. Vanwege de beleidsvernieuwing en decentralisatie is scholing van betrokkenen alleen nog maar urgenter geworden. Om voldoende uitgerust te zijn voor het invullen van de toekomstige taken is een verhoging van de vaardigheden nodig over de hele linie van bij beleidsformulering en -uitvoering betrokken actoren. In het uitvoeringsplan vernieuwing bodemsaneringsbeleid wordt een project aangekondigd om ambtenaren van de drie overheidslagen kennis bij te brengen over de beleidsvernieuwing en vaardigheden aan te leren voor de uitvoering van nieuwe bodemsaneringstaken. Naar oordeel van de commissie dient ook bij SKB een zwaarder accent gelegd te worden bij oplei-

ding. Zij beveelt aan om opleiding als een aparte activiteit op te nemen in het programma van SKB, met inachtneming van de voorwaarde geen concurrent te worden van marktpartijen.

Evaluatie

SKB staat een aantal ambitieuze doelen voor. In het rapport worden een aantal criteria genoemd waarmee kan worden gemeten of SKB succesvol is. Daarnaast wordt SKB voorgesteld als een flexibele netwerkorganisatie die mee moet groeien met de maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van bodembeheer. De commissie gaat ervan uit dat SKB als organisatie en de doelmatigheid van SKB met enige regelmaat geëvalueerd zullen gaan worden, op basis waarvan zonodig wordt bijgestuurd.